

Een vrouwtje venstersectorspin bewaakt haar ingekapselde eitjes, in de hoek van een binnenraamkozijn.

Lofzang op de biodiversiteit buiten én binnen

‘Wat heeft een vlieg nou voor nut?’ Vul voor ‘vlieg’ een willekeurige andere dier- óf plantensoort in en je hebt de meest gestelde vraag aan biologen en ecologen te pakken. In zijn fascinerende boek *Nooit alleen thuis* voorziet Rob Dunn zijn collega’s en alle andere biodiversiteitsverdedigers van een onuitputtelijke hoeveelheid munitie om deze vraag te beantwoorden.   [Aaldrik Pot](#)

Voor ik dieper inga op het boek van Dunn, is er de Britse schrijver Roger Deakin (1943-2006) die ik graag onder de aandacht wil brengen. Deakin, vriend van de veel beroemdere natuurschrijver Robert Macfarlane, stond bekend als een wat sonderling figuur. In Engeland werd hij bekend door zijn boek *Waterlog* waarin hij een lans breekt voor het vrij kunnen zwemmen in open water. Na zijn dood verscheen het prachtige *Notes from Walnut Tree Farm*, een dagboek over het leven in en rond zijn opnieuw opgetrokken boerderij. Toen hij het kocht stond enkel de kolossale schouw nog overeind.

Met voornamelijk hout bouwde hij het huis van de grond af weer op, maar de deuren bleven open voor dieren die de plek inmiddels ook als hun thuis beschouwden. Macfarlane schrijft daarover in zijn boek *De laatste wildernis*: ‘Bladeren waaiden met vlagen de ene deur in en de andere weer uit, en vleermuizen fladderden door de ramen naar binnen en naar buiten, zodat het huis haast leek te ademen. In elke hoek hadden spinnen zijden slingers en tressen opgehangen. Zwaluwen nestelden in de hoofdschoorsteen en spreuwen in het rieten dak.’ Met andere woorden, bij Roger Deakin thuis was het een

huishouden van Jan Steen.

Over het algemeen wordt een dergelijke woonomgeving gezien als vies en ongezond. Rob Dunn laat in *Nooit alleen thuis* juist zien dat Deakin een visionair was. Meer biodiversiteit in en rond je huis brengt namelijk allerlei voordelen met zich mee. Dunn is gespecialiseerd in micro-organismen. Deze bacteriën, gisten en andere eencellige wezens van divers pluimage liften weer mee met soorten die ook met het blote oog zichtbaar zijn of ze zitten ‘verstopt’ in de darmen van spinnen, sprinkhanen en andere ongewervelden die vaak zonder dat we het weten in ons huis leven. Dunn en zijn collega’s vonden in sommige huizen wel driehonderd verschillende soorten ongewervelden en niet minder dan achttuizend verschillende bacteriesoorten.

Velen daarvan waren tot dan toe niet eens bekend voor de wetenschap. Voor veel mensen zou deze wetenschap trouwens reden zijn om het huis van boven tot onder te gaan boenen en daarna te desinfecteren. Maar dat is volgens Dunn ongeveer het stomste wat je kunt doen. Meestal blijven dan juist de schadelijkste, meest persistente bacteriën over en krijgen ze ook nog eens alle ruimte omdat natuurlijke vijanden zijn weggevaagd. Goed nieuws dus voor mensen die

Mensen die in een ‘biodiverse’ omgeving wonen hebben minder last van chronische ziekten als astma

niet van poetsen houden.

Nooit alleen thuis is in die zin een lofzang op de biodiversiteit. Met eigen onderzoek en dat van vakbroeders en -zusters toont Dunn aan dat mensen die in een ‘biodiverse’ omgeving wonen minder last hebben van chronische ziekten als astma. Ook laat hij zien welke, voor de mens, nuttige toepassingen er allemaal zijn die we hebben afgekeken van in onze ogen vaak nogal onbeduidende dieren. De wespen die we zo haten als ze op het terras aanvallen op onze glazen witte wijn zorgen er bijvoorbeeld juist voor dat ze de onmisbare gisten op de druiven afzetten. Spinnen die we zonder scrupules in de stofzuiger laten verdwijnen, leren ons hoe je echt stevige constructies maakt met lichte materialen of hoe je de spuitmond van een 3D-printer moet bouwen.

Huisstofmonsters

Het interessante is dat Dunn veel gebruikmaakt van Citizen Science waarbij mensen uit de hele wereld bijvoorbeeld huisstofmonsters opsturen. Daarnaast lijkt het of Dunn om de haverklap een briljante ingeving heeft. Zo vroeg hij zich af hoe het kan dat brood dat door verschillende bakkers is gemaakt, maar met precies dezelfde ingrediënten, toch anders smaakt. Hij

ontdekte dat de bacterie- en gistuithouding op de handen van de bakkers dusdanig verschilt dat het een ander brood oplevert. Dit fenomeen is in landen waar veel met gefermenteerd voedsel wordt gewerkt, zoals Zuid-Korea, al veel langer bekend. De Koreanen hebben er zelfs een speciaal woord voor: *somn mhat*, oftewel handsmaak.

Kortom, het boek van Dunn is een duizelingwekkende aaneenrijging van verhalen waaruit blijkt dat het ontzettend stom is om achteloos met de ons omringende wezens om te gaan. Als ecoloog vindt hij de vraag welk nut een dier heeft sowieso nogal raar. Maar omdat het niet heel sexy is om te zeggen dat elk dier of elke plant intrinsiek genoeg waarde heeft om het een plek te gunnen, zoekt Dunn toch steeds weer naar het nut die soorten kunnen hebben voor de mens. Het grote gevaar is dan wel weer dat wanneer we het kunstje hebben afgekeken de soorten alsnog als nutteloos kunnen worden beschouwd.

Enig minpuntje wat mij betreft is dat Dunn nogal vaak in herhaling valt, een stijl die je vaker ziet bij Amerikaanse natuurschrijvers. Toch loont het zeer de moeite om even door te bijten, want *Nooit alleen thuis* is een heerlijk optimistisch boek in tijden dat de natuur vooral als lastpak wordt gezien.

Non-fictie

Nooit alleen thuis

Rob Dunn

Balans
€ 23,99